

LATVIJAS
MAZĀKUMTAUTĪBU
FORUMS
2018

**INFORMATĪVAIS MATERIĀLS
PAR
MAZĀKUMTAUTĪBU FORUMU
„NO INTEGRĀCIJAS UZ SALIEDĒTU SABIEDRĪBU”
2018.GADA 22.-23. NOVEMBRIS**

Lai veicinātu mazākumtautību līdzdalību Latvijas sabiedrībā, Kultūras ministrija sadarbībā ar partneriem ik gadu organizē mazākumtautību forumu. Tā ir atvērta diskusiju platforma, kas sniedz iespēju Latvijas mazākumtautību nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un ekspertiem identificēt un apspriest aktuālus jautājumus.

2018.gada 22. – 23. novembrī vairāk nekā 14 dažādu tautību pārstāvji no 20 Latvijas pašvaldībām – kopumā vairāk nekā 200 mazākumtautību nevalstisko organizāciju pārstāvji - piedalījās sestajā Latvijas mazākumtautību forumā „No integrācijas uz saliedētu sabiedrību.” Pasākums Latvijas valsts simtgades kulminācijas mēneša ietvaros norisinājās Rīgā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā un Rīgas pilī.

Forums ir nozīmīgs pasākums, kas palīdz mazākumtautību kopienām, atbildīgajām valsts iestādēm un sabiedrībai kopumā apzināt mazākumtautību pilsoniskajai sabiedrībai aktuālus jautājumus, kā arī paust redzējumu par saliedētas sabiedrības veidošanas procesiem. Šogad foruma dalībnieki strādāja piecās darba grupās, kurās diskutēja par mazākumtautību līdzdalību, jauniešu iesaistīšanos un paaudžu mijiedarbību, kultūras mantojumu un identitāti, starpkultūru dialogu un vienojošu informatīvo telpu. Valsts prezidenta Mazākumtautību konsultatīvās padomes locekļi un Kultūras ministrijas Mazākumtautību nevalstisko organizāciju pārstāvju konsultatīvās komitejas locekļi šīs tēmas identificēja kā aktuālas un atzina, ka par tām ir svarīgi diskutēt 2018.gada forumā.

Šajā materiālā ir apkopoti foruma dalībnieku viedokļi par galvenajām problēmām un iespējamo risinājumu priekšlikumi.

2019.gadā, plānojot saliedētības un integrācijas politikas attīstību nākamajam posmam, Kultūras ministrija izvērtēs šos ierosinājumus, ņemot vērā Latvijas Republikas Satversmi un Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnēs noteikto mērķi, kas ir stipra, saliedēta Latvijas tauta: nacionāla un demokrātiska kopiena, kura nodrošina tās vienojošā pamata – latviešu valodas, kultūras un nacionālās identitātes, eiropisko demokrātisko vērtību, unikālās kultūrtelpas – saglabāšanu un bagātināšanos Latvijas nacionālas demokrātiskas valsts līdzsvarotai attīstībai.

Šis materiāls neatspoguļo Kultūras ministrijas viedokli.

Darba grupu diskusiju rezultātu kopsavilkums.

I DARBA GRUPA „LĪDZDALĪBA”

- ATSTUMTĪBA (dažādu sabiedrības grupu atstumtības mazināšana)

Identificētās problēmas:

- Atstumtība var skart ikvienu sabiedrības locekli.
- Sabiedrībā trūkst dziļākas izpratnes par daudzveidības jēgu un būtību, kā arī tendence nevēlēties iziet ārpus ierastās komforta zonas un bailes no citādības.
- Trūkst darbības no valsts puses, kas veidotu dažādu sabiedrības locekļu un kultūru savstarpēju sapratni jau skolā – izglītības procesā, kā arī informatīvajā telpā.

Iespējamie risinājumi:

- Izstrādāt pētījumos un sabiedrības līdzdalībā balstītu ilgtspējīgu politiku saliedētības panākšanai, nodrošinot nepārtrauktu atbalstu pilsoniskām iniciatīvām.
- Veidot sabiedrību vienojošu informācijas telpu un stiprināt pilsonisko izglītību un audzināšanu visos izglītības līmeņos.
- Atbalstīt un organizēt izglītojošus pasākumus par Latvijas vēstures jautājumiem, lai paplašinātu dažādām sabiedrības grupām iespējas iedziļināties sarežģītos vēstures notikumos.

- MĪTI (izveidojušos mītu un stereotipu par dažādām sabiedrības grupām kļiedēšana)

Identificētās problēmas:

- Cilvēku dalīšana pēc tautības rada sašķeltību un kavē saliedētas sabiedrības veidošanos.
- Mazākumtautību pārstāvju kā Latvijas patriotu noliegšana.
- Sabiedrībā pastāv priekšstats, ka mazākumtautību pārstāvji nesvin Latvijas valsts svētkus.
- Pastāv priekšstats, ka Latgales reģionā mazākumtautībām it kā ir zemas valsts valodas prasmes, un šīs prasmes netiek lietotas ikdienas komunikācijā.

Iespējamie risinājumi:

- Mazākumtautību nevalstisko organizāciju pārstāvju iesaiste valsts svētku pasākumu organizēšanā.
- Vairo sabiedrībā pozitīvo stāstu izplatību par mazākumtautībām, it īpaši sabiedrībā zināmiem vai aktīviem Latvijas patriotiem.
- Veicināt to lai vispārējās izglītības mācību saturā tiktu iekļauti pasākumi par Latvijā dzīvojošo mazākumtautību kultūras daudzveidību un nacionālajām un demokrātiskajām vērtībām, ko nosaka Latvijas Republikas Satversme, kā vienojošo elementu.
- Rīkot starppilsētu, starpnovadu, starpciemu pasākumus savstarpējai tradīciju iepazīšanai, izmantojot radošas metodes.

- MOTIVĀCIJA (risinājumu rašana pašu spēkiem)

Identificētās problēmas:

- Mazākumtautību pārstāvju iesaistei sabiedriskajos un politiskajos procesos trūkst sabiedrības atbalsts.
- Mazākumtautību nevalstiskās organizācijas saņem nepietiekamu atgriezenisko saiti un vērtējumu par savu darbu un sasniegumiem, kas sabiedrībā rada sajūtu, ka šādas organizācijas it kā darbojas bez rezultāta.
- Mazākumtautību pārstāvju motivāciju līdzdarboties pilsoniskās sabiedrības attīstībā ietekmē resursu trūkums.

Iespējamie risinājumi:

- Īstenot programmas, kas stiprina mazākumtautību pārstāvju piederības sajūtu Latvijas valstij, izmantojot atgriezenisko saiti un novērtējot mazākumtautību pārstāvju paveikto, kā arī veicināt iespēju mazākumtautību cilvēkiem celt savu pašapziņu.
 - Atbalstīt aktivitātes mazākumtautību pārstāvjiem, kas mazina pagātnes negatīvās pieredzes sekas, izmantojot profesionāļu palīdzību, mediāciju un domubiedru iesaisti, lai izceltu mazākumtautību aktuālos jautājumus kopienās.
- IESAISTE (dažādu sabiedrības grupu tuvināšanās)

Identificētās problēmas:

- Atšķirīgi viedokļi un zināšanas par Latvijas vēstures notikumiem.
- Informatīvajā telpā viens un tas pats fakts dažādās valodās bieži vien tiek pasniegts ar atšķirīgiem akcentiem.
- Pastāv savstarpējas uzticēšanās un dialoga trūkums sabiedrībā.

Iespējamie risinājumi:

- Dažādos pasākumos, t.sk. pilsoniskās sabiedrības iniciatīvās un forumos, un sabiedriskajā apritē vairāk iesaistīt Atmodas laika līderus – “Uz barikādēm bijām visi!”.
- Atbalstīt pasākumus, kas veicina dialogu starp dažādām sabiedrības grupām un iespējas līdzdarboties un izteikties par nozīmīgiem jautājumiem.
- Nodrošināt intensīvāku pašvaldību atbalstu vietējo kopienu, t.sk. mazākumtautību, kopienu saliedēšanai.

Papildu informācija par darba grupu un tajā analizēto labās prakses piemēru:

Darba grupu vadīja moderatore, zināšanu pārneses ilggadēja eksperte, Rasma Pīpiķe. Šajā darba grupā īsu situācijas pētniecisko raksturojumu par mazākumtautību pārstāvju līdzdalību pilsoniskās sabiedrības attīstībā un mazākumtautību nevalstisko organizāciju darbību sniedza nodibinājuma „Baltic Institute of Social Sciences” vadošā pētniece Evija Kļave, Dr.sc.soc.

Ar labās prakses piemēru līdzdalības jomā – Reģionālo NVO atbalsta programmu un tās rezultātiem iepazīstināja Kurzemes atbalsta NVO centra vadītāja Inese Siliņa un Liepājas Polijas biedrības vadītāja Rita Rozentāle.

Kopš 2014.gada Reģionālo NVO atbalsta programmas ietvaros ir nodrošināta mazākumtautību un starpkultūru dialoga apakšprogramma, kas sniedz iespēju mazākumtautību nevalstiskajām organizācijām īstenot starpkultūru dialoga un mazākumtautību identitāti stiprinošos projektus visos Latvijas reģionos. Laika posmā no 2014. līdz 2018.gadam šīs programmas ietvaros ir sniegts atbalsts 123 mazākumtautību NVO projektiem, t.sk. tiem, kas vērsti uz romu integrāciju.

Informācija par projektiem ir pieejama Kultūras ministrijas mājas lapas sadaļā: Integrācija un sabiedrība/Pilsoniskā iesaistīšanās/NVO atbalsts.

II DARBA GRUPA „KULTŪRAS MANTOJUMS UN IDENTITĀTE”

• IDENTITĀTE

Identificētās problēmas:

- Izpratnes trūkums par Nacionālo identitāti kā sabiedrību vienojošu vērtību un mazākumtautību lomu tās veidošanā.

Iespējamie risinājumi:

- Informēt plašāku sabiedrību par mazākumtautību ieguldījumu Latvijas kultūrtelpas veidošanā un sabiedrību vienojošu vērtību saglabāšanā un radīšanā.
- Stiprināt kopējo sociālo atmiņu, kas aktualizē kopīgo pieredzi par traģiskajiem vēstures notikumiem (piemēram, izglītojoši pasākumi par romu genocīdu, informatīvo materiālu izstrāde un publicēšana par daudzveidīgo kultūras mantojumu).

• LĪDZDALĪBAS IESPĒJAS KULTŪRAS MANTOJUMA KOPŠANĀ

Identificētās problēmas:

- Jauniešu pasivitāte kultūras mantojuma un kultūras biedrību rīkotajās aktivitātēs.
- Dažādu mazākumtautību nevalstisko organizāciju nespēja piesaistīt un uzrunāt jauniešu auditorijas, tostarp, lai informētu par kultūras mantojuma jautājumiem.
- Dažādu sabiedrības grupu sadarbības trūkums kultūras mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas jautājumos.

Iespējamie risinājumi:

- Veicināt jaunākās paaudzes iesaistīšanu gan kultūras biedrību aktivitātēs, gan publiskās diskusijās par daudzveidību kultūras mantojumā, kā arī mazākumtautību kultūras mantojuma jautājumu iekļaušanu izglītības procesā (formālā un neformālā izglītībā), aktīvāk iesaistot jauniešus pētnieciskajos un radošajos projektos.
- Mazākumtautību biedrībām aktīvāk ieinteresēt jauniešus savas identitātes izpratnē, kopšanā un izglītošanā. Informēt jauniešus par kultūras mantojumu, popularizēt to un veicināt kultūras mantojuma pieejamību (tajā skaitā ar jauno tehnoloģiju palīdzību, izmantojot jauniešiem saprotamu valodu un pievilcīgu formu). Vienlaikus arī rosināt iepazīties ar kultūras mantojuma objektiem fiziskajā telpā (piemēram, organizējot ekskursijas muzejos).
- Kultūras mantojuma popularizēšanā pielietot jaunas pieejas, piemēram, pirmsskolas izglītībā izmantojot rotaļas un sporta sacensības.
- Veicināt iedzīvotāju, tai skaitā jauniešu (latviešu un mazākumtautību pārstāvju) līdzdalību kopīgās iniciatīvās, kurās tiek nodotas zināšanas par kultūras mantojumu un tradīcijām.

• DIALOGS UN INFORMĀCIJAS APMAIŅA

Identificētās problēmas:

- Nepietiekama informācijas pieejamība un aprite par dažādu kopienu kultūras savdabību, kultūras mantojuma vērtībām un to saglabāšanu.

Iespējamie risinājumi:

- Nepieciešams veicināt ētisku un mazākumtautības iekļaujošu pieeju sabiedrības izglītošanai par Latvijas kultūras mantojumu un tā daudzveidību, tādējādi veicinot stereotipu mazināšanu.
- Veicināt plašu sabiedrības atbildības sajūtu un cieņu pret kultūras mantojuma daudzveidību. Informēt publiskajā telpā, medijos, par aktivitātēm, piemēram, izveidot vienotu digitālu pasākumu kalendāru, kurā būtu pieejama informācija par latviešu un mazākumtautību aktuālajiem kultūras pasākumiem.
- Veicināt uz sapratni un zināšanām balstītu dialogu starp dažādām kopienām, kas palīdz novērst plaisas vai pārpratumu rašanos, un veicina līdzāspastāvēšanu, kas bagātina viena otru.

Papildu informācija par darba grupu un tajā analizēto labās prakses piemēru:

Darba grupu vadīja moderatore, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes eksperte Agnese Rupenheite. Šajā darba grupā īsu situācijas pētniecisko raksturojumu par mazākumtautību kultūras mantojumu un identitāti sniedza LU Filozofijas un socioloģijas institūta pētniece Nadežda Pazuhina, Dr.art.

Ar labās prakses piemēru kultūras mantojuma un identitātes saglabāšanas jomā – par Mazākumtautību kolektīvu dalību XXVI Vispārējos latviešu Dziesmu un XVI Deju svētkos un biedrības „Latvijas Krievu kultūras biedrība” darbību iepazīstināja minētās biedrības valdes priekšsēdētāja Jeļena Matjakubova un Latvijas Nacionālā Kultūras centra eksperte sabiedrības līdzdalības jautājumos Aiga Vasiļevska.

Kopš 2008.gada ir paaugstinājusies mazākumtautību līdzdalība Dziesmu un deju svētku procesā – ja 2008.gadā tajā iesaistījās 52 mazākumtautību kolektīvi, tad 2013.gadā jau 96 mazākumtautību kolektīvi iesaistījās šajā kustībā, savukārt 2018.gadā – vairāk nekā 80 mazākumtautību kolektīvi (1200 dalībnieki). Mazākumtautību kolektīvu koncerts „Pa Saulei”, kas norisinājās svētku laikā, ir apliecinājums Latvijas mazākumtautību un latviešu kultūru pārstāvju sadraudzībai un radošai kopdarbībai. Koncertā piedalījās krievu, ukraiņu, baltkrievu, lietuviešu, ebreju, vāciešu, lībiešu, tatāru, kazaku, poļu, bulgāru, azerbaidžāņu un jakutu kori un deju kolektīvi, vokālisti, tautas dziedoņi u.c. māksliniecišķās grupas, parādot savas tautas kultūras daudzveidību un bagātību mūzikas apvienības „Raxtu raxti” pavadījumā.

Vairāk informācijas par mazākumtautību kolektīvu dalību organizētajos pasākumos skatīt Latvijas Nacionālā Kultūras centra mājas lapā <http://www.lnkc.gov.lv/nozares/mazakumtautibu-kolektivi/>.

III DARBA GRUPA „JAUNIEŠI UN PAAUDŽU MIJIEDARBĪBA”

- LĪDZDALĪBA NEVALSTISKAJĀS ORGANIZĀCIJĀS

Identificētās problēmas:

- Jauniešiem trūkst zināšanas par nevalstisko organizāciju darbu.
- Mazākumtautību nevalstiskās organizācijās līdzdarbojas ir zema jauniešu līdzdalība.

Iespējamie risinājumi:

- Attīstīt dialogu un veidot diskusijas sociālajos tīklos par nevalstiskajām organizācijām un to lomu pilsoniskās sabiedrības attīstībā.
- Īstenot sociālo reklāmu kampaņas skolās/pašvaldībās/sociālajos tīklos par nevalstiskajām organizācijām.

KM publicitātes foto, 2018.

• POLITISKĀ LĪDZDALĪBA

Identificētās problēmas:

- Informācijas trūkums jauniešu vidū par politiskās līdzdalības jēgu un nozīmi.

Iespējamie risinājumi:

- Tuvojoties Saeimas/pašvaldību vēlēšanām, veicināt jauniešu iesaisti politiskos pasākumos.
- Nodrošināt informācijas apriti par politiskajiem procesiem jauniešu vidū.
- Organizēt diskusijas forumus/konferences, kurās kopā piedalās jaunieši un politiķi.
- No politisko partiju puses identificēt jauniešus kā nozīmīgu mērķa grupu.

• KULTŪRAS MANTOJUMS

Identificētās problēmas:

- Jauniešu vidū pastāv zemāka izpratne par kultūras mantojuma un kultūras vērtību saglabāšanas jautājumiem.

Iespējamie risinājumi:

- Skolu pašpārvalžu ietvaros organizēt pasākumus skolēniem par kultūras vērtību saglabāšanu.

• PAAUDŽU MIJIEDARBĪBA

Identificētās problēmas:

- Pastāv vairāki starppaaudžu mijiedarbības veicināšanas izaicinājumi, piemēram, trūkst dialogs un mijiedarbība starp dažādu paaudžu pārstāvjiem.

Iespējamie risinājumi:

- Organizēt diskusiju vakarus skolās, kur dažādu paaudžu pārstāvji veidotu dialogu un lauztu savstarpējos stereotipus, kā arī komunikācijas barjeras.
- Valsts svētku (18.novembris, 4.maijs) ietvaros, organizēt aktivitātes, kur tiktu vairāk iesaistīti dažādu paaudžu pārstāvji.
- Atbalstīt un organizēt projektus, kuros piedalās dažādu paaudžu cilvēki, lai abpusēji attīstītu dialogu, dalītos uzskatos un nodrošinātu savstarpējo mijiedarbību.

• STARPKULTŪRU DIALOGS UN SALIEDĒTA SABIEDRĪBA

Identificētās problēmas:

- Informācijas trūkums par dažādu kultūru līdzāspastāvēšanu un ar to saistītajiem jautājumiem.

Iespējamie risinājumi:

- Organizēt pasākumus par dažādu tautu tradīcijām, tai skaitā mācību stundās skolās.
- Organizēt sabiedrisko forumu starpkultūru dialoga veicināšanai Latvijā.

• VIENOJŠA INFORMATĪVĀ TELPA

Identificētās problēmas:

- Ziņu satura daudzveidības trūkums.
- Jauniešu grūtības izvērtēt ziņu satura patiesumu.

Iespējamie risinājumi:

- Turpināt sabiedrības izglītošanu par medijpratību un kritisko domāšanu informācijas izvērtēšanai.
- Atbalstīt faktu pārbaudītāju (*fact checkers*) iniciatīvas, kas nāk no mediju un nevalstisko organizāciju sektora puses, un medijus, kuri īsteno medijpratības veicināšanas pasākumus.
- Jāstrādā pie vienotas izpratnes veicināšanas gan ģimenēs, gan skolās.
- Attīstīt plašāku diskusiju sabiedrībā par medijpratības tēmas iekļaušanu vispārīgā izglītājošo skolu programmās, izstrādājot jauno kompetenču pieeju mācību saturam.

• DIASPORA

Identificētās problēmas:

- Informācijas trūkums mazākumtautību jauniešiem par diasporu mītnes zemēs, kas viedo nepietiekami objektīvu priekšstatu par latviešu diasporu mazākumtautību jauniešu vidū.
- Trūkst vienotas platformas informācijas iegūšanai par diasporām mītnes zemēs.

Iespējamie risinājumi:

- Pilnveidot platformu www.latviesi.com, papildinot to ar aktuālo informāciju par diasporu dažādās valstīs, kā arī vairāk informēt Latvijā dzīvojos jauniešus par šo platformu.
- Ar sociālo kampaņu palīdzību jāinformē sabiedrība par diasporas „labajiem piemēriem”.
- MOBILITĀTE UN MIGRĀCIJA

Identificētās problēmas:

- Informācijas trūkums jauniešu vidū par nodarbinātības iespējām Latvijā un programmām, kas veicina nodarbinātību.

Iespējamie risinājumi:

- Nodarbinātības valsts aģentūrai nodrošināt jauniešiem informāciju un nepieciešamības gadījumā arī konsultācijas par nodarbinātības veicināšanas pasākumiem.

Papildu informācija par darba grupu un tajā analizēto labās prakses piemēru:

Darba grupu vadīja moderatore, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras Starptautiskās sadarbības un atbalsta daļas vadītāja Vladislava Šķēle. Šajā darba grupā īsu situācijas pētniecisko raksturojumu par mazākumtautību jauniešu līdzdarbību sabiedrības attīstības procesos un mazākumtautību jauniešu piederību Latvijai sniedza LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Izglītības pētniecības institūta pētniece un docētāja Ireta Čekse, Dr.sc.administr.

Ar labās prakses piemēru mazākumtautību jauniešu iesaistīšanas jomā – daudzgadīgā projekta „Eiropas pēdas” rezultātiem iepazīstināja biedrības „Eiropas Kustība Latvijā” pārstāve Liene Valdmane.

Projekta „Eiropas pēdas Latvijā” mērķis ir mazākumtautību jauniešu, jo īpaši izglītojamo, pilsonisko līdzdalību un Latvijas eiropeskās identitātes apzināšanos. Projekts tiek īstenots no 2014.gada, lai radošā, mūsdienīgā un interaktīvā veidā veicinātu bērnu un jauniešu savstarpējo sadarbību, apzinot Eiropas vēstures mantojumu Latvijas kultūrtelpā (mākslā, arhitektūrā, mūzikā, kulinārijā u.c.). Veicinot Eiropas kultūras vērtību un daudzveidības aktīvāku reprezentāciju Latvijas kultūrtelpā, projekts popularizē mazākumtautību kultūras piederību Latvijai un Eiropai, kā arī aktivizē mazākumtautību jauniešus līdzdarbībai demokrātiskas sabiedrības procesu veidošanā. Katru gadu projekta pasākumos piedalās ap 1000 jauniešu no mazākumtautību skolām. Piemēram, 2018.gadā tika organizētas diskusijas, konkurss par Latvijas un Eiropas kopīgajām vērtībām, nodrošināta vismaz 30 komandu iesaiste no Latvijas izglītības iestādēm (no kurām vismaz 60% dalībnieku ir piederīgi mazākumtautībām). Izveidota Latvijas jauniešu vērtību ABS „PATŠkaņi vai LĪDZskaņi – MĒS”, kurā jauniešu vērtības ir apkopotas digitālā lietotnē un galda spēlē, kas nonāks Latvijas skolās.

Vairāk informācijas par projektu un tās pasākumiem ir pieejama biedrības „Eiropas Kustība Latvijā” mājas lapā <http://www.eiropaskustiba.lv/iespejas/projekti/tiek-isteroti/eiropas-pedas-latvija-2017/>.

IV DARBA GRUPA „STARPKULTŪRU DIALOGS”

- VALODA UN IZGLĪTĪBA

Identificētās problēmas:

- Latviešu valodā runājošie komunikācijā ar cilvēkiem, kuriem dzimtā valoda nav latviešu valoda, pārāk bieži saziņā dod priekšroku krievu valodai, kas mazina mazākumtautību pārstāvju iespējas pilnveidot savas latviešu valodas zināšanas ikdienas saziņā.
- Pastāv mazākumtautību sabiedrības daļa, kas uzskata, ka pietiek ar krievu valodu un papildus nav nepieciešams apgūt valsts valodu.
- Latviešu literatūras tulkojumu krievu valodā ierobežotā pieejamība.

Iespējamie risinājumi:

- Noteikumu projektā par valsts pirmsskolas vadlīniju un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem III nodaļas 5.punktā iekļaut vērtību sarakstā arī vērtību „VIENLĪDZĪBA” (papildus šobrīd norādītajām vērtībām kā „dzīvība”, „cilvēka cieņa”, „brīvība”, „ģimene”, „darbs”, „daba”, „latviešu valoda” un „Latvijas valsts”).
- Nacionālajā attīstības plānā iekļaut mērķi „Saliedēta sabiedrība”, paredzot tajā pasākumus, lai nodrošinātu tiešās pieejamības latviešu valodas kursus ikvienam interesentam, neatkarīgi no interesenta statusa, kā arī izveidotu vienotu platformu kultūrizglītības iniciatīvām.
- Veicināt pasākumus, kas paaugstina skolotāju starpkultūru kompetences.

- TOLERANCE UN VIENLĪDZĪBA

Identificētās problēmas:

- Sabiedrībā pastāvošie stereotipi par dažādām tautām, kas veicina necieņu vienam pret otru.
- Nepietiekama sabiedrības locekļu uzticēšanas spēja „citādamam”.

Iespējamie risinājumi:

- Organizēt pasākumus izglītības iestādēs, lai iepazīstinātu ar Latvijas mazākumtautību kultūru daudzveidību, kā arī to vēsturi Latvijas teritorijā.

- PILSONĪBA

Identificētās problēmas:

- Politisko aizspriedumu pastāvēšana gan nacionālajā, gan pašvaldību līmenī.

Iespējamie risinājumi:

- Organizēt pasākumus, lai labāk informētu Latvijas sabiedrību, t.sk. nepilsoņus, par jaundzimušo reģistrēšanas pastāvošo kārtību. Nepieciešamības gadījumā attīstīt diskusijas par iespēju veikt grozījumus „Pilsonības likumā”, lai piešķirtu pilsonību visiem Latvijā jaundzimušajiem (paredzot vecākiem tikai iespēju atteikties no Latvijas pilsonības piešķiršanas, pamatojoties uz viņu iesniegto iesniegumu).
- Attīstīt izglītojošas diskusijas par terminoloģijas jautājumiem, piemēram, saistībā ar mazākumtautību integrācijas jomā lietotajiem jēdzieniem un to pamatojumu.

- KULTŪRAS MANTOJUMS

Identificētās problēmas:

- Mazākumtautību vidū pastāv nepietiekamas zināšanas un izpratne par kultūras mantojuma jomu.

Iespējamie risinājumi:

- Izglītības programmu saturā iekļaut informāciju par Latvijas kultūras mantojumu.

- INFORMATĪVĀ VIDE

Identificētās problēmas:

- Pastāv informatīvās telpas, kurās tiek piedāvāta atšķirīga informācija, ziņu saturs un to interpretācija, kas var novest pie dezinformācijas.
- Par mazākumtautībām medijos izplatīta nepilnīga vai sagrozīta informācija.

Iespējamie risinājumi:

Nacionālajā attīstības plānā iekļaut mērķi „Saliedēta sabiedrība”, paredzot pasākumus, kuru nolūks ir nodrošināt medijos informāciju par dažādu tautu kultūru un valstiskas nozīmes tekstu (Satversmi, likumiem un deklarācijām) skaidrojumiem.

Papildu informācija par darba grupu un tajā analizēto labās prakses piemēru:

Darba grupu vadīja moderatore, biedrības „Jaunatnes līderu koalīcija” valdes priekšsēdētāja Inese Šubēvica. Šajā darba grupā īsu situācijas pētniecisko raksturojumu par starpkultūru dialogu kā priekšnosacījumu saliedētas sabiedrības veidošanai, mazākumtautību un latviešu savstarpējā sadarbībā sniedza eksperte starpkultūru dialoga jomā Liesma Ose, Dr.Phil.

Ar labās prakses piemēru starpkultūru dialoga attīstības jomā – Latvijas Kultūras vēstnieku iniciatīvu un tās rezultātiem iepazīstināja biedrības „Sadarbības platforma” vadītāja Lauma Celma un biedrības „Zaļais meridiāns” valdes locekle Marija Dubicka.

Kopš 2016.gada Latvijas Nacionālais Kultūras Centrs īsteno programmu „Latvijas kultūras vēstnieki” latviskās kultūrtelpas popularizēšanai dažādās auditorijās, t.sk. jauniešu. Latvijas kultūras vēstnieki ir dažādas etniskās izcelsmes izcilas un radošas personības un sportisti, kas jūtas piederīgi latviskajai kultūrtelpai. Vēstnieku kustībā šobrīd iesaistījušies vairāk nekā 160 dažādu mazākumtautību pārstāvji, kā arī latvieši un lībieši, kas ir vietējie kopienu kultūras līderi Latvijas novados, pilsētās un ciematos. Latvijas kultūras vēstnieki ir cilvēki, kuri savām kopienām palīdz apzināties vietējo un nacionālo kultūras spēku, stiprina latviskās kultūras apziņu un rosina pozitīvām pārmaiņām. Programmas ietvaros ir nodrošināta mazākumtautību kolektīvu vadītāju radošo nometņu organizēšana un profesionālās kompetences pilnveides pasākumi. Piemēram, 2018.gadā tika izstrādāta īpaša mācību programma, ietverot gan lekcijas, gan individuālu darbu, gan interaktīvas apmācību metodes par šādām tēmām – kultūra, identitāte un vietrade; kultūras rosinātas pozitīvas pārmaiņas sabiedrībā; kultūras līderība; kultūras projektu īstenošana komandā.

Vairāk informācijas par programmu un tās pasākumiem ir pieejama internetā <https://lv100.lv/jaunumi/latvijas-kulturas-vestniekiem-veltita-projekta-tapusi-15-raidijumi-un-2-brosuras/>.

V DARBA GRUPA „VIENOJOŠA INFORMATĪVĀ TELPA”

• INFORMATĪVĀS VIDES DAŽĀDĪBA

Identificētās problēmas:

- Sabiedrisko mediju grūtības pielāgoties daudzveidīgas auditorijas pieprasījumam.
- Nepietiekama patriotisma kultūras izplatība sabiedrībā.

Iespējamie risinājumi:

- Jāveicina un jāatbalsta plašsaziņas mediju attīstība, ņemot vērā auditorijas pieprasījumu (multimediju formāta attīstība, podkāstu kultūras ienākšana, u.c.).
- Jāattīsta stratēģiskā komunikācija valstiskā līmenī, iekļaujot arī patriotisma skaidrošanu un popularizēšanu dažādos līmeņos.

KM publicitātes foto, 2018.

• INFORMĀCIJAS PIEEJAMĪBA

Identificētās problēmas:

- Mazākumtautību pārstāvjiem ar zemām latviešu valodas prasmēm pietrūkst informācijas par Latvijas aktualitātēm un nozīmīgiem jautājumiem.
- Latvijas medijos pietrūkst informācijas par mazākumtautību nevalstisko organizāciju darbību, kultūras un citiem aktuālajiem jautājumiem.

Iespējamie risinājumi:

- Jāatbalsta plašsaziņas mediji, lai tie veidotu kvalitatīvus raidījumus par ārpolitiku, tostarp uzrunājot mazākumtautības.
- Jāatbalsta raidījumu veidošana par dažādu kultūru un paaudžu līdzaspastāvēšanu, mijiedarbību un šo sabiedrības grupu aktualitātēm.

Papildu informācija par darba grupu un tajā analizēto labās prakses piemēru:

Darba grupu vadīja moderatore, Vidzemes Augstskolas docente un Baltijas Mediju izcilības centra konsultante mediju pratības jautājumos Solvita Denisa-Liepniece. Šajā darba grupā īsu situācijas pētniecisko raksturojumu par informatīvās telpas dažādību un informācijas pieejamību sniedza LU Filozofijas un socioloģijas institūta pētnieks Mārtiņš Kaprāns, Dr.Sc.comm. un Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Drošības un Stratēģiskās pētniecības centra vadošā pētniece Ieva Bērziņa, Dr.Sc.pol.

Ar labās prakses piemēru vienojošas informatīvās telpas attīstības jomā – Latvijas Radio 4 (turpmāk - LR4) mazākumtautību programmas saturu un to dažādību iepazīstināja LR4 programmu producete Anna Stroja.

LR 4 (Doma Laukums) ir viens no ievērojamākajiem spēlētājiem mazākumtautību satura veidošanas un attīstības jomā. Šis kanāls veido domapmaiņas platformu Latvijas mazākumtautību auditorijai mazākumtautību valodās ar ļoti augstu sabiedrības uzticēšanās līmeni. Saskaņā ar Kantar TNS 2018. gada pētījuma datiem, LR4 ir pirmajā pozīcijā pēc klausīšanās laika no krievu valodā raidošajiem radio kanāliem Latvijā, un trešajā vietā sasniegtās auditorijas ziņā. Pēc radiostaciju nedēļas auditorijas LR4 sasniedz 186 tūkstošus klausītāju – tas ir populārākais LR kanāls krievu valodas auditorijā, ko iecienījuši vecākas paaudzes cilvēki.¹

Kā atdzīts 2014.gadā Latvijas Universitātes izveidotajā demokrātijas auditā „Cik demokrātiska ir Latvija?” LR4 ir viens no pozitīviem piemēriem sabiedrisko mediju jomā, kas apliecina tā veidotāju prasmi uzrunāt savu auditoriju.²

¹ VSIA „Latvijas Radio” vidēja termiņa darbības stratēģija 2018.-2022.

² Cik demokrātiska ir Latvija?: Demokrātijas audits, 2005–2014. Rīga: LU Sociālo un politisko pētījumu institūts, 2014., 198.lp.

https://www.szf.lu.lv/fileadmin/user_upload/szf_faali/Petnieciba/Demokratijas_audits_2014_kopaa.pdf